

tot de Algologie », dat als een zeer belangrijke aanwinst mag worden beschouwd voor de studie van de Algologie in België. Het boek is geïllustreerd met een rijke keus zeer duidelijke afbeeldingen. Het maakt een onmisbaar werk uit voor al dezen die de algologie beoefenen.

Vervolgens wordt het woord verleend aan ons medelid, de Heer Eckart Kuyken, licentiaat dierkunde, verbonden aan de RUG en het IWONL, die een zeer interessante lezing houdt over een onderwerp dat hem sedert tal van jaren bezighoudt: het oekologisch onderzoek in verband met overwinterende wilde ganzen in de omgeving van Brugge.

Aan de nabespreking nemen enkele toehoorders deel, waarna de voorzitter spreker dankt voor deze interessante voordracht en veel geluk toewenst in de verdere onderzoekingen in dit verband.

« OECOLOGISCH ONDERZOEK IN VERBAND MET OVERWINTERENDE WILDE GANZEN TE DAMME »*

De steeds toenemende achteruitgang van veilige pleisterplaatsen (door ontwatering van vochtige graslanden, ruilverkaveling, jacht...) betekent een ernstige bedreiging voor de wilde ganzen, die uit hun broedgebieden in de toendra naar West-Europa komen overwinteren.

Ons onderzoek naar de oecologie van deze ganzen te Damme (bij Brugge) had vooral betrekking op twee aspecten: wij hebben enerzijds getracht ons een beeld te vormen van de invloed van meteorologische- en milieufactoren (in de ruimste zin) op de aantallen ganzen. Anderzijds onderzochten wij de invloed van deze grote groepen ganzen op het graslandmilieu waar ze verblijven. Het inzicht in deze wisselwerking is o.i. onmisbaar voor een verantwoord beheersbeleid van dergelijke pleisterplaats.

Het onderzoek steunt op meestal persoonlijke tellingen vanaf winter 1959/60 tot en met 1966/67, in deze laatste winter uitgebreid met graslandonderzoek. In het kort willen wij hier onze voorlopige vaststellingen weergeven.

Dank zij een vrij efficiënte verzekering van de rust in het gebied van ca. 300 ha grasland, is Damme veruit het belangrijkste Belgische overwinteringsgebied voor wilde ganzen geworden. Jaarlijks komen er nu 6000 à 7000 kolganzen (*Anser albifrons* (Scop.)) en 600 à 800 kleine rietganzen (*Anser fabalis brachyrhynchus* Baill.) pleisteren. De aankomst valt begin november, waarna een toename volgt tot het maximum in de eerste helft van januari; eind februari zijn de ganzen meestal reeds vertrokken.

* Licentiaatsverhandeling 1967. Promotor: Prof. Dr. J. Hublé.

Lab. voor Oecologie, R.U.Gent.

Onderzoek voortgezet met een specialisatiebeurs van het I.W.O.N.L.

(Instituut tot aanmoediging van het Wetenschappelijk onderzoek in de Nijverheid en Landbouw).

Hoewel de maximale aantallen zowat elk jaar hoger liggen, is een duidelijke stabilisatie van het wintergemiddelde merkbaar; dit illustreert hoe minstens twee tellingen per week noodzakelijk zijn om een enigszins betrouwbaar overwinteringsbeeld te bekomen.

Bij het onderzoek naar de mogelijke samenhang van de ganzenaantallen en meteorologische + milieufactoren, bleken vooral vorst en sneeuw, winteroverstromingen en rust van invloed te zijn.

De invloed, anderzijds, van de grote aantallen ganzen op het grasland leek ons vooral van zeer groot praktisch belang. We hebben daarom enkele methodes beschreven om de spreiding van de begrazingsdruk over het hele gebied weer te geven, en tevens om het effect van de ganzenbegrazing op de grasmat te meten. Daarbij was het bepalen van eventuele *ganzenschade* (steeds op grasland) ons voornaamste doel, gezien hierover vrijwel geen exakte cijfers bekend zijn. Wel werd onderzoek gedaan naar eventuele ganzen schade op wintergewassen, zoals in Nederland door VAN DOBBEN (1953, 1956), in Zweden door MARKGREN (1963) en in Engeland en Schotland door KEAR (1962, '63, '64, '65). Hieruit bleek meestal dat deze schade over het algemeen miniem is en vaak wordt overschat.

In Damme moesten wij op enkele percelen, zij het geen echte schade, dan toch *achterstand in grasopbrengst* konstateren, daar deze percelen — wegens zeer gunstige ligging — een overbegrazing kenden. We hebben deze achterstand kunnen schatten en in « schade » omrekenen, door een reeks opbrengstbepalingen uit te voeren op twee proefvelden (met medewerking van het Rijksstation voor Plantenveredeling, Merelbeke). De aldus bepaalde « inhaalperiode » (met een gelijke opbrengst op begraasde en niet-begraasde percelen) bleek meestal overeen te komen met het tijdstip waarop het vee wordt buitengezet. Bij overbegrazing kan soms een achterstand van een tiental dagen veroorzaakt worden.

Ons onderzoek bracht duidelijk naar voor dat zeer zelden (wellicht steeds toevallig) worteldelen van planten gegeten worden, zodat schade door het *uitrukken* van gras niet zal voorkomen. Wel geeft de *vertrapping* op drassige delen tijdelijk een effect van zware schade, maar dit verdwijnt spoedig. Het afgrazen in de winter betekent verder een duidelijk gunstig element, waardoor de grasmat zeer gelijkmatig wordt van structuur (« Schoonmaak » van het weiland).

Uit het beeld dat we ons zo over de ganzen overwintering te Damme konden vormen, blijkt overduidelijk dat dit gebied, mits bepaalde maatregelen en een officieel statuut als « reservaat », tot een van de grote Westeuropese ganzenreservaten kan uitgroeien, zonder een onherstelbare schadepost voor de landbouw te beteken.

Literatuur.

- KEAR, J. — 1962 : Feeding habits of the Gray Lag Goose, *Anser anser*, on the Island of Bute.
Scott. Birds 2 (4): 233-239.
- KEAR, J. — 1963a : The history of potato-eating by wild fowl in Britain.
Wildf. Trust, XIVth Ann. Rep. : 54-65.
- KEAR, J. — 1963b : The protection of crops from damage by wild fowl.
Wildf. Trust, XIVth Ann. Rep. : 66-71.
- KEAR, J. — 1964 : Wild fowl and Agriculture in Britain.
Proc. MAR-conf., I.U.C.N. — Publi. New Series nr 3 : 321-331.
- KEAR, J. — 1965 : The assesment of Goose Damage by grasing trials.
Transact. Vith Congr. Int. Union Game Biol. : 333-339.
- KUYKEN, E. — 1967 : Oecologische studies bij overwinterende ganzen te Damme. Licentiaatsverhandeling R.U.Gent, 118 pp. stencyl + bijlage.
- MARKGREN, G. — 1963 : Migrating and wintering Geese in Southern Sweden : Ecology and Behavior Studies.
Acta Vertebratica. Vol 2 (3): 299-418.
- VAN DOBBEN, W.H. — 1953 : Landbouwschade door wilde Ganzen.
Landbouwvoorlichting 10 : 263-268.
- VAN DOBBEN, W.H. — 1956 : Ganzenschade in Wintertarwe.
Verslag C.I.L.O. 1955 : 141-144.

Lic. Eckhart KUYKEN.

Algemene Vergadering op zondag 21 januari 1967 te 10,30 u. in het Instituut der Kandidaturen Wetenschappen der Rjksuniversiteit.

Aanwezig : de leden H. Collumbien, P. De Rycke, N. De Pauw, Mevr. F. De Pauw-Moonen, Mevr. Dierick-Hacquaert, L. Elaut, H. Fredericq, J. Gillis, P. Haeck, R. Hacquaert, J. Maton, G. Persoone, G. Rabaut, A. Thuet, Mevr. Van der Cruyssen-Philippo, P. van Oye, R. Bracke.

Verontschuldigd : de leden Mevr. M. C. Cnops-Haeck, De Ley, Hublé, Nenquin, Dr. en Mevr. Peleman-Thoma.

Wonen deze jaarvergadering nog bij : de Dames P. Gillis-Van de Velde en H. van Oye-Paret.

De secretaris leest het jaarverslag over 1967 voor, dat door de vergadering wordt goedgekeurd.

Hierop volgt het financieel rapport over hetzelfde jaar, dat eveneens goedgekeurd wordt en waardoor de vergadering haar tevredenheid uitdrukt over de stand van zaken in onze vereniging.

Punt 3 van de dagorde gaat over de gedeeltelijke herkiezing van het bestuur, ingevolge art. 4 van het reglement. De Heren De Ley, Fautrez, Fredericq, Geurden, Hublé, Massart en van Oye zijn aan de beurt van aftreden gekomen. Het bestuur had vooraf voorgesteld deze zeven uittredende bestuursleden opnieuw te verkiezen voor de periode 1968-1969. Er werden geen tegenvoorstellen noch andere kandidaturen ontvangen. Niemand vraagt nu ook de geheime